

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

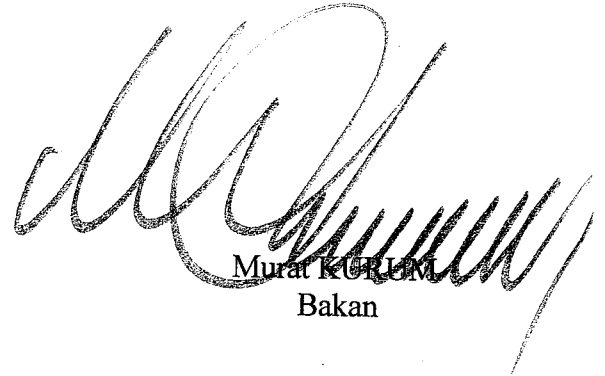
Sayı :30824082-610-11691550
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

05 Şubat 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/19911 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/19911
GK 59

SORULAR

İzmir'in Gaziemir ilçesine bağlı Emrez Mahallesi'nde bulunan kurşun döküm fabrikasında gömülü olarak tespit edilen radyoaktif ve tehlikeli atıkların temizlik çalışmasının başlaması üzerine konuyla ilgili çok sayıda haber basına yansımış durumdadır.

İzmir Milletvekili olarak 7.08.2024 tarihinde Bakan Murat KURUM'un yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığına verdiğim ve 14 soruyu içeren soru önergesine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 21.11.2024 tarihinde (15 hafta sonra) yanıt verilmiştir. Ancak Bakanlığın verdiği yanıtlarla Bakanlığa bağlı ilgili birimlerin verdiği bilgiler arasında tutarsızlıklar bulunduğu görülmüştür.

Bakanlık verdiği yanıtlarda;

"...radyoaktif atıkların yönetimi hususları ilgili mevzuat gereğince NDK'nun (Nükleer Düzenleme Kurulu) sorumluluğunda yer almaktadır"

"24.07.2024 tarihinde sahada başlayan temizleme çalışması esnasında gaz emisyonu ortaya çıkması sebebi ile 25.07.2024 tarihi itibari ile çalışmalar durdurulmuş olup, herhangi bir atık sınıflandırması, atık sevkiyatı ve analiz yapılmamıştır" ifadelerine yer vermiştir.

25.07.2024 tarihinde ortaya çıkan gaz emisyonu nedeniyle çalışmaların durdurulup durdurulmadığı, durdurulmuşsa buna ilişkin bir rapor, tutanak, belge vs olup olmadığı konularında kendilerine sorulan sorulara Bilgi Edinme Hakkı çerçevesinde yanıt veren ilgili kurumlar ise Bakanlığın verdiği yanıtla uyuşmayan açıklamalar yapmışlardır.

Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK), sorulan soruya *"...bahsi geçen yazı ya da gaz emisyonu hususu hakkında Komisyonumuza iletilen herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır."* Şeklinde açıklama yapmış ve nükleer atıklardan ortaya çıkan gaz emisyonunun kendi görev alanında olmadığını belirtmiştir.

Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) aynı soruya *"Sahadaki faaliyetlerin durdurulmasına ilişkin çalışmada yer almadığımızdan Kurumumuzda ilgili tutanak bulunmamaktadır"*. *"Böyle bir bilgi Kurumumuzda bulunmamaktadır"* şeklinde cevap vermiştir.

Aynı soruya yanıt veren Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İzmir İl Müdürlüğü de *"...emisyon sebebi ile alandaki faaliyetlerin durdurulmasına ilişkin Müdürlüğümüzce düzenlenmiş herhangi bir yazı bulunmamakla beraber, gece çalışma yapıldığına dair tespit yapılmamıştır"* şeklinde yanıt vermiştir.

Öte yandan Bilgi Edinme Hakkı kapsamında sorulan bir soruya Bakanlığın verdiği yanıtta *"Sahada çalışmalar, Bakanlığımız ilgili birimleri, Nükleer Düzenleme Kurulu, TENMAK ve İzmir Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzün katılımıyla oluşturulan komisyon marifetiyle yürütülecek olup, çalışmalar başladığında herhangi bir olumsuzluk olması durumunda çevre ve insan sağlığını koruyacak şekilde gerekli tedbirler alınarak olumsuzluğun muhteviyatına göre akademik rapor hazırlanması sonrasında onaylı Çevresel Temizleme Planı doğrultusunda çalışmalar devam edecektir"* denilmiştir.

Yanıtlardan anlaşıldığı kadarıyla, 25.07.2024 tarihinde oluşan gaz emisyonu nedeniyle çalışmaların durdurulmuş olmasından, sahadaki işlerin yürütülmesinden sorumlu olan NDK, TENMAK ve ÇŞİD İzmir İl Müdürlüğünün haberi ve bilgisi bulunmamaktadır. Ayrıca, sahadaki çalışmaların da halen devam ettiği bilinmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1) 25.07.2024 tarihinde sahada ortaya çıkan gaz emisyonu hakkında bir tutanak tutulmuş mudur? Tutulmuşsa bu tutanak hangi kurum tarafından tutulmuştur?
- 2) 25.07.2024 tarihindeki gaz emisyonu nedeniyle çalışmaların durdurulmasına hangi kurum karar vermiştir? Çalışmaların durdurulmuş olduğuna dair bir tutanak, rapor vs gibi bir belge mevcut mudur?

- 3) Bakanlığın verdiği 25.07.2024 tarihinde çalışmaların durdurulduğu bilgisinden NDK, TENMAK ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İzmir İl Müdürlüğü'nün haberinin olmamasının açıklaması nedir? Bakanlık bu bilgiyi bu kurumlardan almadıysa, bakanlığın açıklamasındaki bilginin kaynağı neresidir?
- 4) Radyoaktif atıkların kaldırılması sırasında ortaya çıkan gaz emisyonu sorununun takibi ve çözümünden hangi kurum sorumludur? Bu kurumlar sorumluluk görevlerini yerine getirmiş midir?
- 5) 25.07.2024 tarihinde oluşan gaz emisyonu sonrasında herhangi bir analiz ve ölçüm neden yapılmamıştır? Bu emisyon ile çalışanların, toprağın, çevrenin ve havanın bu emisyonundan ne şekilde etkilendikleri neden tespit edilmemiştir?
- 6) İlgili kurumlar 25.07.2024 durdurulduğu belirtilen çalışmaların yeniden devam edebilmesi için ne gibi çalışmalar yapmışlardır?
- 7) Gaz emisyonundan sonra çalışmaların yeniden başlatılabileceği yönünde herhangi bir tespit, tutanak, rapor düzenlenmiş midir? Düzenlenmişse hangi kurum tarafından düzenlenmiştir ve rapordaki tespitler nedir?
- 8) Bakanlığın verdiği yanıtta bahsedilen Komisyon kurulmuş mudur? Kurulmuşsa bu komisyon bugüne kadar ne gibi çalışmalar yürütmüştür? 25.07.2024 tarihinde ortaya çıkan gaz emisyonu konusunda bu komisyon herhangi bir çalışma yapmış mıdır? Bu konuda, akademik bir rapor hazırlanmış mıdır? Bu çalışmalar yapılmış ve akademik rapor hazırlanmış ise ne gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır?

CEVAPLAR

1,2,3,4) Söz konusu alanda radyasyon tespit edilmeyen bölgede yapılan kazı çalışmaları esnasında gaz emisyonu ortaya çıkmıştır. Tehlikeli atıkların bulunduğu sahada yapılacak kazı ve taşıma işleminin çevre ve insan sağlığına olabilecek etkileri ve önleyici tedbirler ile ilgili bir üniversite raporu hazırlanması firmadan istenmiş, Aksaray Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü tarafından hazırlanan ve Bakanlığımıza sunulan üniversite raporu kapsamında "Çevresel İyileştirme Planı" revize edilmiş olup, çalışmalar bu plan çerçevesinde yürütülmeye devam etmektedir.

Aslan Avcı sahasının çevresel iyileştirme çalışmaları sonucu ortaya çıkan tehlikeli atıkların yönetimi ve denetimi Bakanlığımız uhdesinde olup, sahadan çıkan tehlikeli atıkların radyoaktivite ölçümlerine ilişkin iş ve işlemler Nükleer Düzenleme Kurumu'nun takibinde ve denetim yetkisindedir.

5) Çevresel iyileştirme planı kapsamında sahada radyasyon tespit edilmeyen tehlikeli atıkların bulunduğu alanda yapılan kazı çalışmaları esnasında duman ve koku oluşmuştur. Oluşan emisyon üzerine iş ve işlemlerin çevresel etkilerinin kontrolü amacıyla iyileştirme planına ek olarak Aksaray Üniversitesince hazırlanan teknik rapor Bakanlığımıza sunulmuştur. Teknik raporda; duman ve kokuya sebep olan atıklar üzerindeki sıcaklığının 400 °C olduğu, alevlenme oluşmamakla birlikte ekzotermik reaksiyon (yanma) olduğu, Teknik raporda söz konusu radyasyon içermeyen atıkların ivedilikle bertaraf edilmesi amacıyla atık yakma, beraber yakma ve ATY konulu çevre izin ve lisansına sahip tesislere gönderilmesi gerektiği ve taşıma esnasında emisyonları önlemek amacıyla atıkların üstünün 20 cm toprak ile kapatılması gerektiği belirtilmiştir. Sahadaki işlemler çevresel iyileştirme planı ve teknik rapor doğrultusunda yürütülmektedir.

6,7) Radyoaktif madde ile kontamine olmuş atıkların yönetimi Nükleer Düzenleme Kurumu'nun sorumluluğunda yer almakta olup, bunun dışındaki atıkların yönetimi ile ilgili gerçekleştirilecek tüm faaliyetler 2872 sayılı Çevre Kanunu ve atık yönetimi hakkında yürürlükte olan mevzuat kapsamında yürütülmektedir.

Bu kapsamda, sahada kazı esnasında duman oluşumu gözlemlenen alandaki atıklar ile ilgili olarak Aksaray Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü hazırlanan teknik ek rapor Bakanlığımıza sunulmuştur. Raporun Bakanlığımızca incelenmesi neticesinde 03.09.2024 tarihli

yazımız ile sahadaki faaliyetlerin onaylı "Çevresel İyileştirme Planı" ile "Teknik Ek Rapor" doğrultusunda yürütülmesi, radyoaktivite içermeyen atıkların düzenli depolama, ek yakıt ve beraber yakma tesisleri gibi bertaraf tesislerine gönderilmesi ve Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili meri mevzuat çerçevesinde iş ve işlemlerin yürütülmesi gerektiği bildirilmiştir.

8) Sahada yürütülen çalışmaların takip edilmesi için Bakanlığımız ilgili birimleri, Nükleer Düzenleme Kurumu, TENMAK ve İzmir, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün katılımıyla komisyon oluşturulmuştur.

Komisyon tarafından çevresel iyileştirme planının incelenmesi aşamasında sahada incelemeler gerçekleştirilmiş olup, planın onaylanması sonrasında da plan çerçevesinde sahada yürütülen çalışmaların denetlenmesine devam edilmektedir. Ayrıca, haftalık olarak saha çalışmaları ile ilgili raporlamalar ve aylık olarak Çevresel İyileştirme Faaliyeti İlerleme Raporu firma tarafından komisyona sunulmaktadır.